

Národní klasifikace postavení v zaměstnání (NKPZ)

VYSVĚTLIVKY

1 Zaměstnanci

Zaměstnanci jsou ti, kteří na trhu práce prodávají svou pracovní sílu za odměnu těm, kteří jejich pracovní schopnost potřebují (zaměstnavatelům). Zaměstnanci mají placené zaměstnanecké místo (placené zaměstnání).

11 Zaměstnanci v pracovním poměru

111 Zaměstnanci na základě pracovní smlouvy

1111 Zaměstnanci v pracovním poměru na dobu neurčitou

1112 Zaměstnanci v pracovním poměru na dobu určitou

112 Zaměstnanci jmenování nebo volení

1121 Zaměstnanci jmenování

Jedná se o zaměstnance, kteří jsou jmenováni do funkcí podle zvláštních předpisů (právních norem) odlišných od zákoníku práce (např. ministr práce a sociálních věcí jmenuje ředitele úřadu práce – zákon č. 9/1991 Sb., o zaměstnanosti a působnosti orgánů na úseku zaměstnanosti /v platném znění/). Toto jmenování není výsledkem přímé podřízenosti a nadřízenosti v pracovněprávním vztahu. Dále se jedná o zaměstnance, kteří jsou jmenováni do vedoucích funkcí za podmínky, že tomuto vedoucímu zaměstnanci je podřízen další vedoucí zaměstnanec. Do vedoucí funkce může být zaměstnanec jmenován:

a) v přímé řídicí působnosti zaměstnavatele

b) v přímé řídicí působnosti vedoucího zaměstnance přímo podřízeného zaměstnavateli (statutárnímu orgánu).

1122 zaměstnanci volení (kromě členů produkčních družstev)

Volbou se zakládá pracovní poměr v případech stanovených zvláštními právními předpisy, případně stanovami nebo usneseními příslušných sdružení občanů (např. Ústava České republiky, zákon o obcích, obchodní zákoník, občanský zákoník apod.).

12 Zaměstnanci na základě dohod

121 Zaměstnanci na základě dohod o pracovní činnosti

1211 Zaměstnanci na základě dohod o pracovní činnosti na dobu neurčitou

1212 Zaměstnanci na základě dohod o pracovní činnosti na dobu určitou

122 Zaměstnanci na základě dohod o provedení práce

1221 Zaměstnanci na základě dohod o provedení práce na dobu neurčitou

1222 Zaměstnanci na základě dohod o provedení práce na dobu určitou

13 Zaměstnanci ve služebním poměru

131 Příslušníci armády

1311 Vojáci z povolání

Jedná se o příslušníky armády ve službě založené jako pracovněprávní vztah Ministerstvem obrany. Nejedná se o civilní zaměstnance, kteří pracují u armády na základě pracovních smluv nebo na základě dohod.

1312 Vojáci v základní službě

1313 Vojáci v aktivní záloze/v záloze povolání k výkonu vojenské činnosti

132 Zaměstnanci ve služebním poměru podle služebního zákona

1321 Zaměstnanci ve služebním poměru podle služebního zákona na dobu neurčitou

1322 Zaměstnanci ve služebním poměru podle služebního zákona na dobu určitou

133 Policisté

Jedná se o příslušníky sborů policie postavené do služby jako pracovněprávního vztahu Ministerstvem vnitra. Sem patří i příslušníci Vězeňské služby. Nepatří sem civilní zaměstnanci, kteří pracují u policie na základě pracovních smluv nebo na základě dohod.

1331 Policisté ve služebním poměru na dobu neurčitou

1332 Policisté ve služebním poměru na dobu určitou

134 Ostatní zaměstnanci ve služebním poměru podle zákona č. 361/2003 Sb., kteří nejsou policisté

1341 Ostatní zaměstnanci ve služebním poměru na dobu neurčitou

1343 Ostatní zaměstnanci ve služebním poměru na dobu určitou

14 Učni vykonávající placenou práci

141 Učni vykonávající placenou práci

1410 Učni vykonávající placenou práci

Jedná se o učně, kteří splňují definici ekonomicky aktivních osob, tzn., že během referenčního období vykonávali placenou práci. Ostatní žáci a studenti vykonávající placenou práci se zařídují do příslušné položky NKPZ, která tomuto místu odpovídá.

2 Zaměstnavatelé

Zaměstnavatelé jsou ti, kteří ke své podnikatelské činnosti potřebují výkon najímané pracovní síly. Pracovní sílu si najímají na trhu práce za úplatu do pracovněprávních vztahů. Zaměstnavatelé mohou být buď právnické, nebo fyzické osoby. V této skupině se jedná zejména o fyzické osoby, z právnických osob do této skupiny patří jenom ředitelé – vlastníci podniků a osoby jim na roveň postavené.

Zaměstnavatelé mají sebezaměstnanecké místo (sebezaměstnání).

21 Zaměstnavatelé – fyzické osoby

Jedná se o osoby s podnikatelským oprávněním, mající právní subjektivitu v pracovněprávních vztazích, tj. jsou schopné vystupovat v těchto vztazích jako zaměstnavatelé svým jménem a mají odpovědnost vyplývající z těchto vztahů, v rámci svého podnikání zaměstnávají další osoby.

211 Zaměstnavatelé – fyzické osoby

2111 Zaměstnavatelé – fyzické osoby, zapsané v obchodním rejstříku

2112 Zaměstnavatelé – fyzické osoby, podnikající na základě živnostenského oprávnění (kromě zapsaných v obchodním rejstříku)

2113 Zaměstnavatelé – fyzické osoby, podnikající na základě jiného oprávnění

2114 Zaměstnavatelé – fyzické osoby, provozující zemědělskou činnost, zapsané do evidence podle zvláštního předpisu

2119 Zaměstnavatelé – fyzické osoby jinde neuvedené

22 Zaměstnavatelé – právnické osoby (ředitelé – vlastníci)

Jedná se o ředitele – vlastníky podniků nebo osoby jim na roveň postavené. Tyto osoby mají samy nebo spolu s dalšími členy rodiny nebo spolu s jedním nebo několika partnery rozhodující vlastnický podíl a pravomoc jednat za podnik, pokud jde o smlouvy s jinými podniky a přijímání nebo propouštění osob v placeném zaměstnání. Vzhledem k jejich pravomoci a odpovědnosti v podniku více odpovídá jejich zařazení v kategorii sebezaměstnání. V rámci své činnosti zaměstnávají další osoby.

221 Zaměstnavatelé – právnické osoby (ředitelé – vlastníci)

2210 Zaměstnavatelé – právnické osoby (ředitelé – vlastníci)

3 Osoby pracující na vlastní účet

Jedná se o fyzické osoby s podnikatelským oprávněním, které nezaměstnávají v rámci svého podnikání další osoby. Osoby pracující na vlastní účet mají sebezaměstnanecké místo (sebezaměstnání)

31 Osoby pracující na vlastní účet

311 Osoby pracující na vlastní účet

3111 Osoby pracující na vlastní účet, zapsané v obchodním rejstříku (kromě zaměstnavatelů)

3112 Osoby pracující na vlastní účet na základě živnostenského oprávnění (kromě zaměstnavatelů a osob zapsaných v obchodním rejstříku)

3113 Osoby pracující na vlastní účet na základě jiného oprávnění (kromě zaměstnavatelů)

3114 Osoby provozující zemědělskou činnost, zapsané do evidence podle zvláštního předpisu (kromě zaměstnavatelů)

3119 Osoby pracující na vlastní účet jinde neuvedené

4 Členové produkčních družstev

41 Členové produkčních družstev

411 Členové produkčních družstev

4111 Členové zemědělských družstev

4112 Členové ostatních produkčních družstev

5 Pomáhající rodinní příslušníci

51 Pomáhající rodinní příslušníci

Vztahy při výkonu této práce musí být vždy příbuzenské. Patří sem pomáhající rodinní příslušníci na jiném základě než pracovněprávním vztahu. Rodinní příslušníci, zaměstnaní na základě pracovněprávních vztahů (např. pracovní smlouvy), se zatřídí jako zaměstnanci.

Pomáhající rodinní příslušníci mají sebezaměstnanecké místo (sebezaměstnání).

511 Pomáhající rodinní příslušníci

5111 Pomáhající rodinní příslušníci při podnikatelské činnosti

5119 Pomáhající rodinní příslušníci ostatní

6 Osoby neklasifikovatelné podle postavení v zaměstnání

Jedná se o osoby ekonomicky aktivní, které nelze zatřídít podle postavení v zaměstnání.

61 Osoby neklasifikovatelné podle postavení v zaměstnání

611 Osoby neklasifikovatelné podle postavení v zaměstnání

6110 Osoby neklasifikovatelné podle postavení v zaměstnání